

Zločin u Medačkom džepu (opt. Velibor Šolaja)

Izvještaji s rasprave

5. ožujka 2013. godine - čitanje optužnice, izjašnjavanje o krivnji

Izvještava: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb.

Suđenje prati i Jelena Đokić Jović, Documenta

Predsjednik Vijeća otvorio je zasjedanje te objavio predmet rasprave i sastav Vijeća.

Stranke nisu imale primjedbi na sastav Vijeća.

Vijeće je utvrdilo istovjetnost okrivljenika koji je potom izjavio da je razumio pouku o svojim pravima.

Čitanje optužnice

Predsjednik Vijeća pročitao je optužnicu ŽDO Zagreb. Okrivljenik je izjavio da je razumio optužbu te da se ne smatra krivim.

Uvodni govori

Zamjenik ŽDO kazao je da će tijekom postupka nastojati dokazati da je optuženik u rujnu 1993. godine tijekom vojne akcije „Džep“ počinio kazneno djelo protiv međunarodnog ratnog prava na način kako mu je to optužnicom stavljeno na teret. U svrhu dokazivanja ispitat će se svjedoci, pročitat će se i razgledati dokumentacija iz točke 4 optužnice, a po potrebi i drugi dokazi.

Branitelj okrivljenika odvjetnik Nenad Škare kazao je da će tijekom dokaznog postupka dokazati da se događaj zbio ne tijekom vojne akcije već prvi dan akcije. To je važno zbog činjenice da je sporni pištolj marke Luger optuženik nabavio nakon što je bilo počinjeno navedeno kazneno djelo. Također je kazao kako namjeravaju dokazati da svjedok Samir Kulašić nije govorio istinu, a da je na neistinit iskaz motiviran time što smatra da ga je optuženik spriječio u napredovanju u vojnoj karijeri. Dokazat će da svjedok nije bio nazočan navedenom događaju. U tu svrhu će se ispitati svjedok Ismet Sinanović i drugi svjedoci. Zaključio je kako će suprotno navodima optužnice dokazati da je optuženik tijekom akcije spašavao živote, pa je tako spasio jednu stariju osobu i doveo je u Gospić.

Branitelj okrivljenika Silvije Petrović naglasio je da se okrivljenik ne može braniti alibijem, s obzirom da nije navedeno vrijeme kada se zbio inkriminirani događaj. Nije utvrđen niti identitet stradale osobe, iako je poznato da je u akciji stradalo 29 civila, čija su imena i prezimena, kao i način stradavanja, poznata. Smatra da će optužba, na kojoj je teret dokazivanja, teško dokazati navode iz optužnice.

Na iduće ročište glavne rasprave, koje je zakazano za dan **19. travnja 2013. u 12,00 sati**, bit će pozvan svjedok Samir Kulašić.

19. travnja 2013. godine - dokazni postupak

Izvještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prati Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Gabriella Sancisi, zamjenica Šefa Misije Veleposlanstva Kraljevine Nizozemske, obitelj optuženika.

Neposrednim saslušanjem **svjedoka Samira Kulašića**, *tempore criminis* pripadnika 9. gardijske brigade, vod protuzračne obrane, nastavljena je glavna rasprava u kaznenom postupku protiv opt. Velibora Šolaje za zločin počinjen tijekom akcije „Džep ’93“ nad neidentificiranom civilnom ženskom osobom.

Svjedok Samir Kulašić

„Netko od mojih suboraca, ne znam mu ime, bacio je bombu u kuću u koju su netom prije ušle dvije žene starije životne dobi. Potom je jedna od njih izvedena van dok je za drugu utvrđeno da je mrtva. Vidio sam optuženog Velibora Šolaju da iz futrole za pojasom vadi pištolj „Luger“ i puca u staricu koja se trznula nakon što je bila pogođena. Bilo nas je oko 15 – 20, neposredno uz mene događaj su promatrali Damir Relić i Grozdan Vučak”, rekao je svjedok.

Glavna rasprava se nastavlja **14. lipnja 2013, u 12,00** sati. Po odredbama novog ZKP-a stranke su dužne pozvati svjedoke koje su predložile. Damira Relića i Grozdana Vučaka trebala bi pozvati optužba za najavljen nastavak dokaznog postupka. Predsjedavajući je najavio i rekonstrukciju događaja.

14. lipnja 2013. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prati Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava te obitelj optuženika

U nastavku dokaznog postupka neposredno je saslušan svjedok **Grozdan Vučko**, *tempore criminis* pripadnik izviđačke satnije IX gardijske brigade, voda kojim je zapovijedao opt. Šolaja i kojeg optužni akt tereti za usmrćivanje nepoznate civilne ženske osobe, u mjestu Čitluk, tijekom akcije „Džep 93“.

Svjedok Grozdan Vučko

Ubojstvo starice vidio je s udaljenosti od 200–300 metara. Starica je pala, a pad je koincidirao s pucnjavom vojnika koji su se kretali iza borbenog oklopnog vozila koje je praktički došlo do same kuće ispred koje je starica neposredno prije stajala.

„Na staricu su mogli pucati jedno vojnik koji su došli iza BOV-a, a među kojima je, mislim, bio i Velibor Šolaja“, objasnio je svjedok navodeći da je ovaj u to vrijeme razmetljivo isticao posjedovanje pištolja marke Luger (Parabellum).¹

„Mislim i da je Samir Kulašić bio je sa mnom na cesti kada je ubijena starica, no ne mogu sa sigurnošću potvrditi da li je sa mnom na cesti ostao Samir Kulašić ili Ismet Sinanović. Uglavnom, iza transportera se kretalo pet, šest ili sedam vojnika. Išli smo pješice iz pravca Bilaja, a u Čitluk smo ulazili uz potporu borbenog vozila, kako sam već opisao. U staricu koja je ostala ležati na cesti nedvojbeno je pucao netko od vojnika u pratnji BOV-a“, dodatno je pojasnio svjedok.

¹ Podsjećamo, svjedok Samir Kulašić, ispitan na prijašnjem ročištu, ustvrdio je kako je optuženik u staricu pucao upravo iz ovakvog pištolja.

Svjedok Damir Relić opravdao je nedolazak bolešču.

Nastavak glavne rasprave određen je za **10. i 11. rujan 2013., u 9,00h**, za kada je previđeno neposredno saslušanje osmorice svjedoka koje su, po odredbama novog ZKP-a, dužne pozvati stranke koje su svjedoke predložile.

10. rujna 2013. godine – nastavak dokaznog postupka

U nastavku dokaznog postupka ispitani su svjedoci Željko Božić, Neven Ivošević, Josip Kučić i Dragan Radoslav.

Svjedok Željko Božić

Rekao je kako je bio zapovjednik Protuzrakoplovnog raketnog voda koji je bio u sastavu Oklopne motorizirane bojne. Šolaja je bio vojnik u njegovom vodu. Kada je krenula akcija „Džep 93“ nastupali su u dva pravca. Prvi je bio Ribnik – Kriva Lika – Mrcinište i on je bio zapovjednik na tom pravcu. Drugi pravac, u kojem je bio i Šolaja, išao je iz Bilaja prema Ornici, Ličkom Čitluku i Počitelju. Šolaja je bio zapovjednik jedne od ukupno četiri desetine koje su činile taj vod. Tim pravcem zapovijedao je Devčić, čija postrojba se trebala spojiti sa postrojbom koja je dolazila iz smjera Gospića. Bili su opremljeni s dva tenka i transportnim vozilom. Imali su potpunu kontrolu nad kretanjem civila i vojske koja se izvlačila iz Medačkog džepa i da su htjeli mogli su ih sve pobiti, no poštovali su zapovijedi i omogućili im nesmetan izlaz.

Svjedok Neven Ivošević

Bio je pripadnik 9. gardijske brigade HV-a, iz koje je istupio 10-ak dana nakon akcije „Džep 93“. Dva dana prije akcije dobio je dozvolu da ode kući pa nije sudjelovao u samoj akciji, koja je trajala jedan dan i jednu noć. Šolaja ga je pozvao da se vrati pa je to i učinio. Sjeća se da je u središnjem selu u Medačkom džepu, za koje je prilikom razgovora sa zamjenikom ŽDO-a ustanovio da se radi o Čitluku, vidio tijelo mrtve starije ženske osobe. Ležala je na zemlji, na pola puta između kuće i ceste. Kuća je bila udaljena od ceste 100-njak metara. Nije obraćao pažnju je li kuća bila oštećena ili srušena. Vidio ju je sa udaljenosti od 5-6 metara. Rane na tijelu nije vidio, ali sjeća se da je ležala glavom okrenutom prema zemlji. Nije vidio druga tijela. Starica je bila odjevena u crnu odjeću. Tragove krvi nije vidio pa nije mogao zaključiti od čega je ona stradala.

Svjedok Josip Kučić

Rekao je da je bio u pričuvnom sastavu 9. gardijske brigade. Bio je raspoređen u vod PZO-a kojemu je zapovijedao Željko Božić, a zamjenik mu je bio Velibor Šolaja. Nije sudjelovao u akciji već je kao vozač dovezio vojnike postrojbe do startne pozicije. Njih je dovezao do jedne pozicije, a zapovjednika Božića do druge. Poznavao je optuženika i sjeća se da je od naoružanja nosio stari njemački pištolj, misli da se radilo o pištolju marke Walter. Vidio je da ga je imao i prije početka vojne akcije. Naime, u postrojbu je došao 20-ak dana prije akcije i vidio je da Šolaja nosi taj pištolj. Svedok je potvrdio da je prilikom ispitivanja u istrazi naveo kako je optuženik imao pištolj marke Luger, no naglasio je da se u oružje ne razumije i da ga ono ne interesira.

Dragan Radoslav

Bio je pripadnik voda PZO-a u sastavu oklopne bojne 9. gardijske brigade. Za vrijeme akcije nalazio se na položaju zvanom Krajnja Glava, gdje se nalazilo zapovjedništvo bojne. Na položaj su krenuli noću i tamo su se zadržali cijeli dan, do 19 ili 20 sati, a tada su se vratili u bazu. Tijekom akcije optuženika nije viđao. On je bio sa jednom grupom koja je išala u Medak. Ne zna pravac kojim se kretao Šolaja i njegova grupa. Sjeća se da je u grupi sa Šolajom bio i Mirko Stanković, Momčilo Radojević, osoba prezimena Car te osobe s nadimcima Relja, Samir i Momo. Šolaja je imao pištolj tijekom akcije, ali se ne sjeća o kojoj marki pištolja se radilo. Vidio je da je taj isti pištolj imao i prije akcije. Kada je došao u postrojbu u lipnju 1993. misli da je okrivljenik imao taj pištolj.

Iduće ročište glavne rasprave zakazano je za dan **11. rujna 2013. godine**, za kada je predviđeno ispitivanje svjedoka Zuhada Avedića, Fredija Petrovića, Damira Relića i Siniše Dombaja.

11. rujna 2013. godine - dokazni postupak

Suđenje prate Maja Kovačević Bošković, Gradanski odbor za ljudska prava, Jelena Jović, Documenta, Zagreb, obitelj optuženika

Tijekom današnjeg ročišta, u kaznenom postupku koji se na Županijskom sudu u Zagrebu provodi protiv **opt. Velibora Šolaje** za zločin nad civilima počinjenog tijekom akcije "Džep 93", ispitano je tri svjedoka optužbe, svi *tempore criminis* pripadnici IX gardijske motorizirane brigade HV-a.

Svjedok Zuhad Avdić

Tijek operacije u Medačkom džepu, u rujnu 1993. proveo je u Ribniku. Ne zna gdje se kretao dio postrojbe u kojoj je bio i optuženik. Ustvrdio je da se na razumije u oružje te da ne zna koju je vrstu pištolja *tempore criminis* dužio optuženik. "Ne razumijem se u oružje i kad mi se predočava da sam tijekom istražnog postupka naveo da je Šolaja u predmetnoj akciji posjedovao Luger, tvrdim da ja to nisam rekao, to mi je jednostavno promaklo kod potpisivanja zapisnika", objasnio je svjedok.

Svjedok Siniša Dombaj

„Svi zapovjednici su tijekom akcije "Džep 93" posjedovali osobno naoružanje. Optuženik također. Imao je neki stari Luger. Osobno se ne razumijem u oružje, no svi su u postrojbi pričali da je pištolj koji Šolaja nosi Luger", rekao je svjedok.

Svjedok Damir Relić

Danas ispitani svjedok Damir Relić promijenio je iskaz te ustvrdio da optuženika nije vidio s pištoljem nakon što je starica, koja je izašla iz podruma kuće te se našla u okruženju pripadnika HV-a, ubijena. On nije vidio mrtvo tijelo starice, jednostavno je zaključio da je ubijena, a Luger su, kaže, našli tek drugi dan, obilazeći kuće u Čitluku.

*"Starica je izašla iz podruma kuće u Čitluku. Oko nje je moglo biti negdje 15-ak vojnika. Tu staricu ubio je netko od njih, svi su imali oružje i to puške, a samo je Jole Mršić imao pištolj. Ne znam tko je ubio tu ženu. Šolaja nije imao pištolj, tek slijedećeg dana, od ubojstva starice, pronašli smo negdje u Čitluku pištolj i to Browning, objasnio je svjedok."*²

² Osobno naoružanje optuženika *tempore criminis* vrlo je važan detalj, a pogotovu kad se imaju u vidu svjedočenja Damira Kulašića i Grozdana Vučka dana tijekom glavne rasprave. "Netko od mojih suboraca, ne znam mu ime, bacio je bombu u kuću u koju su netom prije ušle dvije žene starije životne dobi. Potom je jedna od njih izvedena van dok je za drugu utvrđeno da je mrtva. Vidio sam optuženog Velibora Šolaju da iz futrole za pojasom vadi pištolj "Luger" i puca u staricu koja se trznula nakon što je bila pogođena. Bilo nas je oko 15 - 20, neposredno uz mene događaj su promatrali Damir Relić i Grozdan Vučak", rekao je svjedok Kulašić. "Na staricu su mogli pucati jedno vojnik koji su došli iza BOV-a, a među kojima je, mislim, bio i Velibor Šolaja", objasnio je svjedok Vučko navodeći da je ovaj u to vrijeme razmetljivo isticao posjedovanje pištolja marke Luger.

Glavna rasprava se nastavlja 2. i 3. listopada 2013., u 10,00h, odnosno 9,00h.

2. listopada 2013. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, obitelj optuženika

Danas je neposrednim saslušanjem trojice svjedoka, nekadašnjih pripadnika postrojbe HV-a kojoj je *tempore crminis* pripadao i optuženik, nastavljen dokazni postupak u kaznenom predmetu protiv opt. Velibora Šolaje, kojeg se tereti za ubojstvo neidentificirane starije ženske osobe tijekom akcije u Medačkom džepu u rujnu 1993. godine.

Svjedok Igor Paulin

Svjedok je potvrdio navode optužnog akta u pogledu osobnog naoružanja koje je dužio okrivljenik.

„Velibor Šolaja posjedovao je osobno naoružanje. Bio je to njemački pištolj marke Luger, za kojeg sam znao još iz filmova koji su tematizirali događaje iz Drugog svjetskog rata. Prije akcije „Džep 93“ nije imao ovaj pištolj, mislim da ga je imao poslije akcije, odnosno baš u tom vremenu. Također znam da su se tijekom te akcije, na potezu Čitluk-Počitelj-Divoselo, skupa s Šolajom kretali Samir Kulašić, izvjesni Momo, Ismet te neki Ribičija iz Rijeke. Meni je Šolaja bio nadređeni, prije njega na tom položaju je bio Božić, ali i Mirko Sanković te Antun Blažeković“, rekao je svjedok.

Svjedok Kristjan Car

„Šolaja nije dužio pištolj, posjedovao je jedino automatsku pušku. On je neformalno bio zamjenik zapovjednika samostalnog voda PZO 9. gardijske brigade HV-a, no formacijski je zapravo bio vozač. To je onda bio mladi vod, djelomično ustrojen. Tijekom akcije u Medačkom džepu iz Ornica prema Čitluku, nas osmorica smo se kretali skupa, no Sanković i ja smo nešto zaostali i odvojili se od ostale šestorice, među kojima je bio i Šolaja. Očekivali smo napad neprijateljske vojske iz pravca Divosela, prije toga po dolasku u Čitluk, negdje oko sedam ujutro, pucalo se, no nisam vidio da bi eventualno bilo ubijenih civila“, objasnio je svjedok.

Svjedok Josip Mršić

„Kroz Čitluk smo u pratnji tenkova, u sklopu operacije „Džep 93“, prošli ne zadržavši se. Kretali smo se iz pravca Bilaja prema Počitelju, a ja sam onda bio zapovjednik transportera 9. gardijske brigade HV-a. Poričem da sam vidio ubojstvo civila, a Samira Kulašića koji je to u svojem svjedočkom iskazu, danim pred ovim Sudom, ustvrdio ne poznajem. Šolaju sam onda vidio usput, uz cestu, a kod njega nisam vidio pištolj“, rekao je svjedok.

Glavna se rasprava nastavlja sutra neposrednim saslušanjem četvorice svjedoka obrane.

3. listopada 2013. godine - nastavak dokaznog postupka

Iskaze su danas, u nastavku dokaznog postupka, dala četvorica svjedoka obrane.

Svjedočio je i **Ivica Rožić**, nekadašnji pripadnik tzv. Gospićke skupine, pravomoćno oslobođen optužbi za počinjenje ratnog zločina nad gospićkim civilima.

Svjedok Ivica Rožić

U akciji u Medačkom džepu sudjelovao je kao pripadnik pješništva. Ustvrdio je da je skupa s okrivljenikom te Nikolom Furlanom još prvog dana akcije automobilom povezao staricu u stožer HV-a u Gospiću. „U Čitluku sam htio s prometnice ukloniti postavljene protuoklopne mine, pa sam u obližnjoj kući potražio uže. Tamo sam susreo Šolaju i Furlana, odnosno njih dvojica su se luksuznim automobilom provezli pored mene, vozeći staricu. Bilo je to prvog dana akcije, mislim. Objasnili su mi da staricu idu odvesti u vojarnu, u Gospić. Starica je bila krupnije građe, odjenuta u crnu odjeću. Pridružio sam im se. Staricu su predali u vojarni, no ne znam kome. Žurio sam kako bih ispitao zarobljene četnike. Pripadnik sam tajne službe od 2004. ili 2005. godine. Šolaju poznajem iz viđenja, a tom prilikom kod njega nisam uočio oružje“, objasnio je svjedok.

Svjedok Ante Valentić

Tijekom operacije „Džep 93“, izvedene u rujnu 1993. na području Medačkog džepa, svjedok je obnašao dužnost načelnika prometne službe u 9. gardijskoj brigadi te je bio stacioniran u vojarni, u Gospiću. Prvog dana akcije, u večernjim satima, opt. Šolaja i Nikola Furlan doveli su u vojarnu jednu ubogu staricu u crnini. „Ja sam joj pomogao da se uspe uz stube. Ova dvojica su je ostavili pred ulazom u vojarnu. Nije rekla tko je, a ja je za ime nisam pitao“, dodao je svjedok.

Svjedok Pajo Brkljačić

Kao pomoćnik za logistiku bio je stacioniran u vojarni „Eugen Kvaternik“, u Gospiću. Sjeća se da je optuženik doveo staricu u vojarnu. Svjedok Pajo Brkljačić sjeća se i identiteta starice: „Bila je to Milica Rajčević ili starica prezimena Kričković. Ne znam točno koju od njih dvije je dopeljao Šolaja, tog prvog dana akcije, već oko deset sati.“

Svjedok Nikola Furlan

Svjedok je *tempore criminis* bio pripadnik 1. pješničke bojne 9. gardijske brigade HV-a. Prvog dana operacije „Džep 93“ postrojba je bila u Čitluku. Negdje oko 9,00 ili 10,00 sati, a po zapovjedi zapovjednika Stjepana Škrinjarića, odvezli su u vojarnu, u Gospić, staricu koju je Šolaja pronašao negdje na terenu. „Staricu smo predali u zapovjedništvo, u Gospiću, a do Gospića smo stigli automobilom marke „Yugo“, crvene boje kojeg sam pronašao u Čitluku i uspio ga upaliti. Starica i Šolaja naišli su s nekog puta, hodali su u ravnini, odnekud se stvorio i Ivica Rožić i mi smo skupa krenuli put Gospića. Šolaja je tada kod sebe imao pušku, no puška nije bila uperena u staricu“, ispričao je svjedok.

Na iskaze svjedoka nije bilo primjedbi.

Zastupnik optužbe nije koristio mogućnost unakrsnog ispitivanja svjedoka obrane.

Glavna se rasprava nastavlja se **23. listopada 2013. godine u 10,00h** neposrednim saslušanjem dvojice svjedoka.

23. listopada 2013. godine – nastavak dokaznog postupka

Suđenje prati Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta te obitelj optuženog

U nastavku dokaznog postupka neposredno je saslušan **svjedok Mirko Sanković**, *tempore criminis* pripadnik protuzračnog voda IX. gardijske brigade HV-a, kojem je pripadao i optuženik.

Svjedok Mirko Sanković

Kao pripadnik protuzračne obrane sudionik je akcije provedene u Medačkom džepu 1993. godine. Dužio je protuavionsko naoružanje zajedno sa Kristijanom Carem, dok su ostatak voda činili pripadnici pješništva. Kao početna pozicija poslužilo je mjesto Rosulje, u neposrednoj blizini Bilaja, a predviđeni pravac kretanja bio je iz Rosulja, preko Bilaja do Čitluka.

"Naša zadaća bila je zaštita tenkova od eventualnog avionskog napada pa smo se tako i kretali, uz tenkove, pazeći pritom da se od njih previše ne udaljimo. S pripadnicima pješništva koji su išli ispred spojili smo se upravo u Čitluku. Među njima je bio i Šolaja. Inače, znatan broj sudionika akcije pronašao je različito naoružanje u kućama mještana koje su bile obilno opskrbljene oružjem, pa i ja osobno. To je bio ratni plijen. Šolaja je pronašao pištolj Luger, impresivni primjerak koji datira još i vremena Drugog svjetskog rata, to mi je rekao Kristijan Car. Prije akcije Šolaja ovaj pištolj nije posjedovao, a svi mi smo dužili poluautomatske puške Zastava, srbijanske proizvodnje", objasnio je svjedok.

Svjedok Ismet Sinanović nije pristupio, iako je uredno zaprimio poziv. Predsjednik vijeća naložio je njegovo prinudno dovođenje na ročište zakazano za **22. studenog 2013., u 10,00h.**